

Utlåtande 2011:15 RV (Dnr 307-1825/2009)

En stängd dörr kan rädda livet

Motion (2009:32) av Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (båda V)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2009:32) av Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (båda V) om ”En stängd dörr kan rädda livet” anses besvarad med vad som sagts i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (båda V) har i en motion (2009:32) föreslagit att kommunfullmäktige beslutar om att uppdra åt de kommunala bostadsbolagen att genomföra regelbundna brandövningar med hyresgäster samt att komplettera med skriftlig information.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Storstockholms brandförsvär och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat ärendet till AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholms-hem.

Stadsledningskontoret anser att Stockholms stads kommunala bolag redan i dagsläget bedriver ett omfattande förebyggande brandskyddsarbete. De kommunala bostadsbolagen använder idag den flerspråkiga informationen om

brandsäkerhet som Svenska Brandskyddsföreningen tillhandahåller. Idag finns den dock endast på nio olika språk, så en utveckling krävs inom området.

Storstockholms brandförsvaret anser att brandövningar (utrymningsövningar) kan vara ett annat sätt att sprida nödvändig kunskap om beteende vid brand. Då brandövningar för boende i flerbostadshus är en nationellt sett relativt oprövad metod med begränsade erfarenheter, vill Storstockholms brandförsvaret dock framhålla vikten av att sådana övningar - om de ska genomföras - planeras och genomförs på ett metodiskt sätt.

AB Familjebostäder anser att utföra regelbundna utrymningsövningar i flerbostadshus, som motionärerna föreslår, skulle innebära enormt höga krav på den ansvarige, där bostadsbolagen inte heller kan anses som den bäst skickade att genomföra sådana övningar. Det är också ett förslag som indikerar att den enskilde inte har eller ska ta ett eget ansvar. Bolaget anser att detta är olyckligt och istället bör poängteras det tudelade ansvaret mellan fastighetsägare och boende.

AB Stockholmshem anser att bolaget, och de andra kommunala bostadsbolagen tillsammans med brandförsvaret, informerar om brandsäkerhet på ett bra sätt genom en informationskampanj som pågått sedan december 2009 - Brand- och säkerhetsinformatörer i Järva. Brandkåren i Kista har utbildat sex brand- och säkerhetsinformatörer med lokal anknytning i Järva och som ska arbeta med nya metoder för att nå ut med viktig information om brandsäkerhet till de boende i Rinkeby, Tensta, Hjulsta, Kista, Husby och Akalla. Om projektet blir framgångsrikt kan det komma att utvidgas till andra delar av staden.

AB Svenska Bostäder ansluter sig till AB Stockholmshems yttrande.

Mina synpunkter

Det är av yttersta vikt att stadens verksamheter arbetar förebyggande med information om hur man ska skydda sig mot brand, kunna utrymma en lokal på egen hand, samt att åtgärda brister såsom avsaknad av fungerande brandvarnare. Bostadsbolagen arbetar med tillsyn vad gäller systematiskt brandskydd, lokala handlingsplaner och ser till att det finns välutbildad personal.

Förutom att bostadsbolagen inte bara utbildar sin ordinarie personal och har god information vid kontraktskrivning, har bostadsbolagen bekostat ett projekt med brandinformatörer som verkar i Järva, framförallt i områden där räddningstjänsten eller bostadsbolagen har svårt att nå ut.

Informatörerna gör bland annat hembesök för att informera om hur man kan skydda sig förebyggande mot brand och olycka, men även hur man beter sig när en brand bryter ut i fastigheten. Det är viktigt att informera om utrym-

ningsvägar samt att de flesta olyckor i hemmet lätt kan förhindras av de boende själva, genom kunskap och rutin.

Jag tackar för motionärernas tips vad det gäller information i trapphuset. Det finns idag kort information i trapphusen och mer omfattande information om brandsäkerhet i så kallade bopärmar som hyresgästerna erhåller vid inflyttning. Jag anser dock att personlig kontakt i detta avseende är betydligt mer värdefullt. Vid personlig information angående brandsäkerhet finns möjlighet att ställa frågor samt visa och demonstrera i högre utsträckning.

Informatörerna är tätt sammankopplade med brandförsvaret, de är utbildade av brandförsvaret och har sin bas på brandstationen. Informatörerna behärskar flera olika språk och arbetar med olika insatser som behövs i olika sammanhang, för att nå olika grupper av medborgare. Projektet ska utvärderas under 2011 och vi hoppas att detta därefter kommer att spridas även till övriga delar av Stockholm.

Bilaga

Motion av Maria Hännäs och Mehdi Oguzsoy (båda V)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen, samt att
2. därutöver anföra

Kunskap om hur man förebygger bränder och hanterar en uppkommen brand är livsviktig. Projektet med brandinformatörer i Järva visar att staden genom bostadsbolagen mycket väl kan ta ett ansvar för att öka kunskapen hos de boende. Brandinformatörer som genomför brandövningar samt information i trapphus bör bli permanenta inslag hos alla Stockholms allmännyttiga bostadsbolag. Det kan rädda liv.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2009:32) av Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (båda V) om ”En stängd dörr kan rädda livet” anses besvarad med vad som sagts i detta utlåtande.

Stockholm den 26 januari 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Joakim Larsson

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg och Stefan Nilsson* med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande:

Att bifalla motion (2009:32) av Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (V) om ”En stängd dörr kan rädda livet!

Samt att därutöver framföra följande:

På arbetsplatser och skolor i hela Sverige genomförs regelbundet brandövningar. Vi anser att regelbundna brandövningar ska ordnas för boende i flerfamiljshus. Flera av remissinstanserna är positiva till motionärernas förslag. Stockholms brandförsvaret i sitt remissvar ”brandövningar (utrymningsövningar) kan vara ett annat sätt att sprida nödvändig kunskap om beteende vid brand” vidare skriver man att om sådana övningar skall hållas måste dessa planeras och genomföras på ett metodiskt sätt. Motionärerna delar denna uppfattning.

AB Stockholmshem ser också positivt på att pröva nya metoder i sitt samarbete med brandkåren i Kista. Brandkåren i Kista har utbildat sex brand och säkerhetsinformatörer med lokal anknytning i Järva och som skall jobba med nya metoder för att nå ut med viktig information. Brandövningar är ett sätt att göra detta på. Regelbundna brandövningar bör bli ett permanent inslag hos alla Stockholms allmännyttiga bostadsföretag.

ÄRENDET

Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (båda V) har i en motion (2009:32) föreslagit att kommunfullmäktige beslutar om att uppdra åt de kommunala bostadsbolagen att genomföra regelbundna brandövningar med hyresgäster samt att komplettera med skriftlig information.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Storstockholms brandförsvär och Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har i sin tur remitterat ärendet till AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholms-hem.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 maj 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (V) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar om att uppdra åt de kommunala bostadsbolagen att genomföra regelbundna brandövningar med hyresgäster samt att komplettera med skriftlig information.

Stadens kommunala bolag bedriver idag ett omfattande förebyggande brandskyddsarbete. Bolagen utbildar bl.a. områdesförvaltare och husvärdar i brandskydd, informerar medarbetarna om förebyggande brandskydd, alarmering och utrymning samt kunskap om hur man ingriper vid nödlägen. Hyresgästerna informeras om brandsäkerhet via de olika kommunikationskanaler som finns, t ex i det personliga mötet i samband med kontraktskrivning, hemsidan och hyresgästtidningen. De kommunala bostadsbolagen bedriver även i samarbete med Storstockholms brandförsvär ett projekt med brand- och säkerhetsinformatörer, vars syfte är att öka kunskapen och medvetandet om olyckor och brand.

Stadsledningskontoret delar motionärernas syn på behovet av flerspråkig information och föreslår att de kommunala bostadsbolagen använder det informationsmaterial som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utvecklar, men med en eventuell lokal anpassning. De kommunala bostadsbolagen använder idag den flerspråkiga informationen om brandsäkerhet som Svenska Brandskyddsföreningen tillhandahåller. Idag finns den dock endast på nio olika språk, så en utveckling krävs inom området.

Stadsledningskontoret föreslår att de kommunala bostadsbolagen ska invänta de råd och den nationella strategin för att stärka den enskildes förmåga som MSB ska ta fram innan beslut fattas om brandövningar ska genomföras.

Ärendet

Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (V) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar om att uppdra åt de kommunala bostadsbolagen att genomföra regelbundna brandövningar med hyresgäster samt att komplettera med skriftlig information.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben vid stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Våren 2009 gav regeringen försvarsdepartementet i uppdrag att se över lagen om skydd mot olyckor. Efter branden i Rinkeby sommaren 2009 gav regeringen ett tilläggsuppdrag till försvarsdepartementet om att stärka den enskildes kunskap om brandskydd.

Utredningen föreslog

- att regeringen ger Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB) i uppdrag att, i samverkan med berörda myndigheter och organisationer, utveckla en nationell strategi för hur brandskyddet kan stärkas genom att stödja och utveckla den enskildes förmåga
- att MSB tar fram allmänna råd eller handböcker om brandskydd i olika boendemiljöer
- att påbörjat och planerat arbete med att utveckla informationsmaterial, anpassas till olika målgruppers behov i ett mångkulturellt samhälle och översätts till olika språk, samt att detta snarast fullföljs
- att länsstyrelsen i tillsynen närmare följer upp kommunernas arbete i dessa frågor

Brandskyddet för den enskilde utgörs av en rad samspelade komponenter i ett sammansatt system. För att människor inte ska skadas eller dödas genom brand har kunskaper och beteende hos den enskilde stor betydelse.

Enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) 2 kap. 2§ ska ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka. I övrigt ska åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand sättas in.

Information och rådgivning till den enskilde om brand är ett kommunalt ansvar som idag vilar på Storstockholms brandförsvaret. Storstockholms brandförsvaret har även ett tillsynsansvar på fastighetsägare.

De kommunala bostadsbolagen bedriver idag ett omfattande arbete med systematiskt brandskyddsarbete. De kommunala bostadsbolagen bedriver även i samarbete med Storstockholms brandförsvaret ett projekt med brand- och säkerhetsinformatörer, vars syfte är att öka kunskapen och medvetandet om olyckor och brand.

Det förebyggande brandskyddsarbetet som bedrivs av bolagen idag handlar i praktiken bl a om veckovisa ronderingar då husvärden kontrollerar att allt fungerar som det ska, i och omkring fastigheterna, i detta ingår t ex en okulärbesiktning av rökluckorna.

Årliga funktionskontroller sker av rökluckor i samtliga fastigheter, besiktningarna utförs av oberoende entreprenör. Där behov finns har planering för modernisering av rökluckor framtagits.

I samband med större renoveringar sker en sektionering av källarutrymmena. Ett kontinuerligt arbete pågår med röjningsinsatser av hyresgästernas egendom i trapphusen.

Bolagen utbildar bl.a. områdesförvaltare och husvärdar i brandskydd, informerar medarbetarna om förebyggande brandskydd, alarmering och utrymning samt kunskap om hur man ingriper vid nödläge. Hyresgästerna informeras om brandsäkerhet via de olika kommunikationskanaler som finns, t ex i det personliga mötet i samband med kontraktsskrivning, hemsidan och hyresgästtidningen. Som exempel kan nämnas att information och utdelning av batterier till brandvarnare i lägenheterna kommer att göras av Stockholmshem i sommar.

Stadsledningskontoret delar motionärernas syn på behovet av flerspråkig information och föreslår att de kommunala bostadsbolagen använder det informationsmaterial som MSB utvecklar, men med en eventuell lokal anpassning. De kommunala bostadsbolagen använder idag den flerspråkiga informationen om brandsäkerhet som Svenska Brandskyddsföreningen tillhandahåller. Idag finns den dock endast på nio olika språk, så en utveckling krävs inom området.

Avseende brandövningar anser stadsledningskontoret att det är svårt att avgöra om de får avsedd effekt då det dels är endast med frivillighet som hyresgäster kan förväntas delta, dels är en nationellt prövad metod. Stadsledningskontoret föreslår att de kommunala bostadsbolagen inväntar de råd och den nationella strategin för att stärka den enskildes förmåga som MSB ska ta fram innan beslut fattas om brandövningar ska genomföras.

Storstockholms brandförsvär

Storstockholms brandförsvärs förbundsstyrelse beslutade vid sitt sammanträde den 4 maj 2010 att godkänna Storstockholms brandförsvärs tjänsteutlåtande och överlämna yttrandet till Stockholms stad.

Storstockholms brandförsvärs utlåtande daterat den 20 april 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Till Stockholms stads kommunfullmäktige har en motion (2009:32) av Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (v) inkommit med yrkande om genomförande av regelbundna brandövningar i flerfamiljshus. Motionen syftar till att minska antalet omkomna i bränder i flerfamiljshus genom att öka kunskaper om korrekt agerande vid brand. Metoden som föreslås är regelbundna brandövningar för de boende.

Storstockholms brandförsvär delar synen på att omkomna i bostadsbränder är ett stort samhällsproblem och välkomnar alla initiativ för att minska dödstaten. Vi har också

samma uppfattning som motionärerna rörande information - gärna flerspråkig - som ett viktigt medel i denna strävan. Brandövningar (utrymningsövningar) kan vara ett annat sätt att sprida nödvändig kunskap om beteende vid brand. Då brandövningar (utrymningsövningar) för boende i flerfamiljshus är en nationellt sett relativt oprövad metod med begränsade erfarenheter, vill Storstockholms brandförsvaret dock framhålla vikten av att sådana övningar - om de skall genomföras - planeras och genomförs på ett metodiskt sätt. Storstockholms brandförsvaret kan naturligtvis vara med och bidra med kunskap och erfarenhet i utvecklandet av ett sådant koncept. Avslutningsvis vill Storstockholms brandförsvaret peka på de mycket stora volymer av övningar som kan bli följden om en för hög ambition knyts till beslutet. Som beslutssatsen är formulerad idag - att genomföra brandövningar med hyresgäster - anges ingen frekvens eller vidd av beslutet. Storstockholms brandförsvaret menar att det är en rimlig formulering och förordar att den praktiska tillämpningen av beslutet överläts till de kommunala bostadsbolagen att utforma.

Förbundets förslag

Förbundsstyrelsen föreslås godkänna anmälan avyttrande över remissen samt överlämna och återoppta Storstockholms brandförsvares tjänsteutlåtande.

AB Familjebostäder

AB Familjebostäders yttrande daterat den 7 maj 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Familjebostäder har mottagit skrivelse angående remiss om motion (2009:32) Om genomförande av regelbundna brandövningar i flerfamiljshus - "En stängd dörr kan rädda livet" av Maria Hannäs och Mehdi Oguzsov (v) Dnr: 001825/2009. Ansvaret för brandskyddet ligger både på fastighetsägaren och de boende enligt Lagen om Skydd mot Olyckor.

Familjebostäder anser att det är av yttersta vikt att vi alla hjälps åt för att människor inte kommer till skada på något sätt.

De allra flesta brandtillbud sker i den egna bostaden där köket är den vanligaste platsen. Den glömda spisen är den i särklass vanligaste direkta brandorsaken. Efter köket kommer vardagsrum och sovrum, där rökning och glömda ljus är de vanligaste orsakerna. I allmänna utrymmen som till exempel trapphus, vind och kallare är den vanligaste direkta brandorsaken anlagd brand.

Familjebostäders förebyggande brandskyddsarbete omfattar i praktiken exempelvis: « Veckovisa s.k. ronderingar, då husvärden kontrollerar att allt fungerar som det ska, i och omkring fastigheterna. Framkomlighet till/från fastigheten kontrolleras, så att räddningsvägar för utryckningsfordon inte är blockerade. Husvärden kontrollerar också att cyklar, barnvagnar eller andra föremål inte blockerar i t ex trapphus. En olculär-besiktning av rökluckorna görs även för att säkerställa att luckan är stängd och att den inte är skadad.

Årliga funktionskontroller av rökluckor i samtliga fastigheter. På uppdrag av Familjebostäder utförs besiktningarna av oberoende entreprenörer. Dessa lämnar besiktningsprotokoll till Familjebostäder som ombesörjer att eventuella anmärkningar åtgärdas. Utvecklingsarbete kring brandskydd för flerfamiljshus tillsammans med Storstockholms brandförsvär, stadens bostadsbolag och Hyresgästföreningen i Stockholm.

Projektet Brand- och säkerhetsinformatörer i Järva i samarbete med Stockholmshem, Svenska Bostäder och Storstockholms brandförsvär.

Projektet syftar till att skapa ökad kunskap om brand- och andra trygghetsskapande åtgärder samt att öka förståelse för den enskildes ansvar för att minska följderna av en olycka.

Vi prövar Brandskyddsföreningens koncept, Brandsäkert hem®-märkta fastigheter. Konceptet ska ge ett mer brandsäkert boende.

Information om brandskydd sker löpande med trapphusinformation, hyresgästtidningen minst en gång om året samt på vår hemsida.

Att utföra regelbundna utrymningsövningar i flerbostadshus, som motionärerna föreslår, skulle innebära enormt höga krav på den ansvarige, där bostadsbolagen inte heller kan anses som den bäst skickade att genomföra sådana övningar. Det är också ett förslag som indikerar att den enskilde inte har eller ska ta ett eget ansvar.

Bolaget anser att detta är olyckligt och istället bör poängteras det tudelade ansvaret mellan fastighetsägare och boende.

Familjebostäder anser istället att en väg för att öka säkerheten kan vara att i PBL (plan- och bygg lagen) införa ökade krav på brandskyddet i bostäder, t.ex.

Brandskyddsföreningens koncept "brandsäkert hem" som innebär:

- Handbrandsläckare.
- Brandfilt.
- Driftsäkert brandvarnarsystem.
- Automatisk övervakning av köksspis.
- Informationsfolder med utbildnings dvd.
- Två timmars utbildning i brandskydd.

Beslut

Som svar på remiss överlämnas och återopas detta tjänsteutlåtande.

AB Svenska Bostäder

AB Svenska Bostäders yttrande daterat den 7 maj 2010 hänvisar till att bolaget ansluter sig till Stockholmshems remissvar.

AB Stockholmshem

AB Stockholmsshems yttrande daterat den 22 april 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Beträffande remissen om motion (2009:32) om genomförande av regelbundna brandövningar i flerfamiljshus - En stängd dörr kan rädda livet, dnr 1825/2009. Som svar på rubricerad remiss får Stockholmshem avge följande svar.

Motionen

Motionärerna föreslår att de kommunala bostadsbolagen ska genomföra regelbundna brandövningar med hyresgästerna och komplettera med skriftlig information. Detta ska ske för att förebygga dödsfall så att de boende inte ger sig ut i rökfyllda trapphus.

Stockholmsshems synpunkter

Stockholmshem driver sedan många år ett förebyggande brandskyddsarbete.

Det innebär att bolaget på ett systematiskt sätt arbetar med att förebygga brand och att minska riskerna vid en eventuell brand. Vi kontrollerar årligen våra brandskyddsinstallationer exempelvis rökluckor, stigarledning, brandcellsgränser, utrymningsvägar etc.

Bolaget har en brandskyddssamordnare som ser till att fastlagda rutiner följs och dokumenteras i ett brandtillsynsprotokoll.

Bolaget har sedan 2004 brandvarnare i alla bostadslägenheter och våra hyresgäster kommer att få nya batterier med lång livslängd till dessa under sommaren 2010.

Den tragiska olyckan i Rinkeby visade dock på att utökade informationsinsatser till våra hyresgäster behövs för att undvika olika typer av incidenter i samband med brand.

Sedan december 2009 genomför Stockholmshem och de andra kommunala bostadsbolagen tillsammans med brandförsvaret en informationskampanj,

Brand- och säkerhetsinformatörer i Järva. Brandkåren i Kista har utbildat

sex brand och säkerhetsinformatörer som bor i Järva och som ska arbeta

med nya metoder för att nå ut med viktig information om brandsäkerhet till

de boende i Rinkeby, Tensta, Hjulsta, Kista, Husby och Åkalla. Om projektet blir

framgångsrikt kan det komma att utvidgas till andra delar av staden. Liknande projekt

har med framgång genomförts bland annat i Göteborg och i Storbritannien och det är

därför rimligt att utvärdera och förfina arbetssätten i projektet i Järva innan man överväger att genomföra motionärernas

förslag.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2009:32

2009:32

**Motion av Maria Hannäs och Mehdi Oguzsoy (båda v)
om "En stängd dörr kan rädda livet" - om genomförande av regelbundna brandövningar i flerfamiljshus**

Dnr 307-1825/2009

På arbetsplatser och skolor i hela Sverige genomförs regelbundet brandövningar. Om en brand bryter ut vet anställda och elever vad de ska göra och var de ska gå vilket är oerhört betydelsefullt när paniken sätter in. Självklart kan det trots brandövningar hända att elever och anställda skadas i bränder men risken minskar betydligt.

De senaste allvarliga incidenterna när människor avlidit vid bränder i flerfamiljshus visar tydligt att något måste göras även i hemmiljön. Ingen ska av okunskap hamna i dödsfällor som trapphus i tron att det är den bästa vägen ut. Vi föreslår att regelbundna brandövningar ska ordnas för boende i flerfamiljshus. I Stockholm stad bör de kommunala bostadsbolagen vara först ute med seriösa och regelbundna brandövningar för de boende. Kompletterande flerspråkig skriftlig information kan sättas upp i trapphus samt information kan även finnas i varje bostad.

Vi föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

Uppdra åt de kommunala bostadsbolagen att genomföra regelbundna brandövningar med hyresgäster samt komplettera med skriftlig information.

Stockholm den 7 september 2009

Maria Hannäs

Mehdi Oguzsoy